

Kuluttajansuojasäädösten uudistaminen -työryhmä**Asettaminen**

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella

- 1) säännökset asiakkaan oikeuksista henkilöön kohdistuvien palvelujen virhe- ja viivästystilanteissa
- 2) kuluttajansuojaviranomaisten yhteistyötä koskevan asetuksen (Kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2394) asianmukaiseksi soveltamiseksi tarvittavat säännökset sekä muut kuluttajansuojalainsäädännön tehokkaan noudattamisen varmistamiseksi tarpeelliset uudistukset kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksiin.

Toimikausi

18.6.2018 - 31.5.2019

TaustaHenkilöön kohdistuvat palvelut

Palvelujen osuus kotitalouksien kulutuksesta on kasvussa ja palvelujen tuotanto on monella tapaa murroksessa. Murrokset liittyvät esimerkiksi teknologian lisääntyvään käyttöön palvelujen tuottamisessa ja jakelussa, julkisten palvelujen järjestämis- ja tuotantotapojen muutoksiin sekä väestörakenteen muutoksiin (ikäntymiseen ja muuttoliikkeeseen). Palvelun käyttäjien kannalta on murroksessakin keskeistä, että tarvittavat palvelut ovat helposti saatavissa, ne ovat laadukkaita ja hinnaltaan saavutettavissa ja että viivästys- ja vikatilanteissa käyttäjä saa oikeutensa toteutetuksi.

Kuluttajansuojalain 8 luvun säännökset koskevat palveluja, joita elinkeinonharjoittaja (*toimeksisaaja*) suorittaa kuluttajalle (*tilaaja*) ja joiden sisältönä on irtaimeen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Kuluttajansuojalaki ei sisällä säännöksiä kuluttajan oikeuksista virhe- ja viivästystilanteissa silloin, kun kyse on henkilöön kohdistuvista palveluista. Oikeuskäytännössä kuluttajansuojalain 8 luvun periaatteita on tosin sovellettu myös muihin kuin luvun soveltamisalaan nimenomaisesti kuuluviin kuluttajapalvelusopimuksiin.

Sääntelyn läpinäkyvyyden ja kuluttajan oikeusaseman parantamiseksi on perusteltua, että lakiin lisätään nimenomaiset säännökset kuluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista henkilöön kohdistuvia palveluja koskevissa viivästys- ja virhetilanteissa. Samassa yhteydessä on syytä myös arvioida, miltä osin valmisteltavat säännökset soveltuvat asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveystilanteissa annettavan

lain soveltamisalaan kuuluvaan palveluntarjontaan ja miltä osin niiden osalta tarvitaan erityissääntelyä.

Kuluttajaviranomaisten toimivaltuudet

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2394 korvaa nykyisen kuluttajansuojaviranomaisten yhteistyötä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004. Uuden asetuksen tavoitteena on ottaa käyttöön moderneja, tehokkaita ja tuloksellisia kuluttajansuojayhteistyötä koskevia menettelyjä, joiden avulla voidaan vähentää rikkomuksista kuluttajille aiheutuvia vahinkoja.

Asetuksessa säädettyjä menettelyjä sovelletaan asetuksen liitteessä lueteltujen EU:n kuluttajansuojasäädösten rikkomistilanteissa edellyttäen, että niillä on asetuksessa tarkemmin määritelty rajat ylittävä ulottuvuus. Asetuksen liite sisältää kaikkiaan 26 säädöstä tai säädöksen osaa.

Kansallisia täytäntöönpanotoimia edellyttää erityisesti asetuksen 9 artikla, jossa säädetään vähimmäisvaltuuksista, jotka toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava käytössään niiden puuttuessa asetuksen soveltamisalaan kuuluviin kuluttajansuojalainsäädännön rikkomuksiin. Useita asetuksessa edellytetyistä toimivaltuuksista, kuten oikeutta seuraamusmaksun määräämiseen ja verkkosivustojen sulkemiseen, ei ole Suomessa kattavasti käytettävissä asetuksen liitteessä mainittuja kuluttajansuojasäädöksiä rikottaessa. Toimivaltaisen viranomaisen ei tarvitse asetuksen mukaan käyttää valtuutta suoraan oman toimivaltansa nojalla, vaan sitä voidaan käyttää esimerkiksi hakemalla tarvittava päätös toimivaltaiselta tuomioistuimelta.

Uusi asetus tuli voimaan 17.1.2018 ja sitä sovelletaan 17.1.2020 alkaen.

Kuluttajaviranomaisten, erityisesti kuluttaja-asiamiehen, valvontatyön edellytyksiin myös valtion sisäisissä rikkomustapauksissa on kiinnitetty huomiota useissa eri yhteyksissä. Oikeusministeriön työryhmä on laatinut mietinnön kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksien kehittämisestä (Mietintöjä ja lausuntoja 11/2015) ja mietinnöstä saadusta lausunnoista on tehty tiivistelmä (Mietintöjä ja lausuntoja 29/2016). Lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto on tehnyt muistion (KKV/742/03.01/2016) tietojen saamiseen, julkaisemiseen ja käsittelemiseen liittyvistä kysymyksistä.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet henkilöön kohdistuvien palvelujen virhe- ja viivästystilanteissa on selkeästi säännelty laissa. Asiakkaansuojan ja kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi samoja säännöksiä on lähtökohtaisesti sovellettava sekä yksityisiin että julkisiin sosiaali- ja terveystilanteisiin. Tästä voidaan poiketa ainoastaan, jos oikeudellisiin eroihin yksityisten ja julkisten palvelujen välillä on perusteltu syy.

Kuluttajaviranomaisten toimivaltuuksia koskevien uudistusten tavoitteena on osaltaan varmistaa, että kuluttajansuojalainsäädäntöä noudatetaan tehokkaasti, että kilpailuedellytykset markkinoilla ovat tasapuoliset ja että elinkeinon harjoittajien oikeusturva on asianmukaisesti järjestetty.

Tehtävä

Työryhmän on valmisteltava hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus

- 1) säännöksistä kuluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista henkilöön kohdistuvien palvelujen virhe- ja viivästystilanteissa, sekä

2) kuluttajaviranomaisten yhteistyötä koskevan asetuksen asianmukaiseksi soveltamiseksi ja muista kuluttajaviranomaisten tehokkaan toiminnan ja elinkeinonharjoittajien oikeusturvan varmistamiseksi tarpeellisista säännöksistä.

Työryhmän on lisäksi arvioitava, miltä osin valmisteltavat säännökset soveltuvat asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveyspalveluissa annettavan lain soveltamisalaan kuuluviin palveluihin. Siltä osin kuin tarvitaan erityissääntelyä, työryhmän on valmisteltava tarvittavat säännösehdotukset.

Organisointi

Puheenjohtaja

Lainsäädäntöneuvos Katri Kummoinen, oikeusministeriö

Jäsenet

Lainsäädäntöneuvos Sofia Aspelund, oikeusministeriö

Ylilääkäri Katri Makkonen, sosiaali- ja terveysministeriö

Kaupallinen neuvos Tomi Lounema, työ- ja elinkeinoministeriö

Lakimies Paula Hannula, Kilpailu- ja kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies

Asiantuntija Niina Harjunheimo, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

Lakimies Timo Niemi, Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet ry

Lakimies Patrik Metsätähti, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Asiantuntija Petri Holopainen, Suomen Yrittäjät

Pysyvä asiantuntija

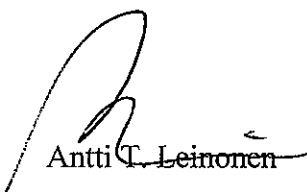
Ylitarkastaja Tuija Karsimus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Työryhmän sihteerinä toimivat työryhmän jäsen Sofia Aspelund ja erityisasiantuntija Riitta Haapasaari oikeusministeriöstä.

Kustannukset

Työryhmän menot maksetaan momentilta 25.01.011.

Osastopäällikön sijainen,
lainsäädäntöjohtaja

Antti T. Leinonen

Lainsäädäntöjohtaja

Lena Andersson

JAKELU Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvä asiantuntijat ja sihteerit

TIEDOKSI Oikeusministeriö:
kansliapäällikkö Timonen
viestintäjohtaja
lainvalmisteluosasto
hankerekisteri